

PP1-388/82
604

indexed H. Mohlabe ✓
25-3-43 Bethany Mission
P.O. Ofcolaco

1/12 History of
1/15 Mohlabe section of Sekororo's tribe
4-43 APR 11 1948
Ditaba tša boxoloxolo tša setšaba sa Batubakse

History of Mohlabe section
of Sekororo's tribe
copied by H. B. O.

Setšaba sa Batubakse, se tšwa xa Zulu. Keina la sōna e be e le Matebele. Empa ba e ikhanya ka xote ke bōna ma tōba-mahaka mailwa xo ~~khathwa~~ kwakhwa a mase emêla sa ma tūmā.

Setšaba se se ile xa se kloya xa Zulu sa le bo tšeboya. Mo saxofihla sa dula ke Mphanama. Bate xo kloya Mphanama ba fihla Tubakse xōna moywê baile ba e pitša xote ke bōna Ba Tubakse. Baile xo kloya ba tla ba fihla Sexodikhane moywê le hano ba ieng ke Mabulane, ka se khowa ba re ke Peinge Mines. Bate xo kloya xōna, bakla ba fihla Mswaneng, moywe le hano ba re ke xa Mohlabe. Mohlabe ke bōna Batubakse.
P. T. G.

604

K 34/82

ba/dutšē se baka se setelele, ^Ssexodikane.
 3. O ile xa a le xōna mōwe kxōši Ma
 bowa a tla xo kxōši-šexopane a
 re, "E^E ve thōbēla xo nna," kxōši se
 xopane a xana. Bathōma ntwa.
 A fe nya kxōši Mabowawa
 thšaba.

4. A e thēta ka xore,
 "Sexopane sa moludi thaxa,
 sella molāpong, moludi ya
 tšwa ka difate."

5. A re xo tloxa mōwe a tla a dula
 Ntswaneng. A ka a dula ma
 tšatši a mantšhi a hwa.
 O be a ~~se~~ se tšhe a hlabile
 mahlaba ke xore mabêlê.

6. Ya ba o be a na le bana
 babedi, Ngwana wapele e
 be e le Mohlabe, ~~bana~~ wa
 bobedi ya ba Mašumu.

7. Sethšaba se seng sa Batubax
 the ~~se~~ yaba se re se sa ya xo
 tsoma, sa hwetša diphōôfô
 lo tšhe dintši. Ditlou le tšhe
 P. D. O. di

604

K34/82

dingwe'. yaba ba boya bare,
 "Mokubakse, re tšo hwetša naxa
 e botse ya xo phala mphanama.
 A reje", Moréna a xana, A re,
 "A na ke sahlabile Mohlaba wa
 -ka, ke sa bona ona."
 8. Ya ba bare xo ééna, "ké wéna
 Mohlabe wa mabêlé." A re
 xo bôna, "ke lena ba xa šhái,
 ba xohlôka kxôši, le ba phala
 mphanama." yaba ke moka
 bano, yaba ba xa Mohlabe ba
 la yaba ba xa šhái. ke moka
 ke feditše Mošwe Bakubakse.

1. reina la moadiši.

Moše Maseke, Papaxwe Matséke
~~Mmaxwé Makxetše Kxetše~~. O tswetšwe
 xa Mohlabe. Mošokô wa
 xaxwe ke ~~Makhola~~ le tuba.
~~Di~~ Ditaba tše ke dikwile^{ka} ba
 kxalabye ba kxale, xale be
 re duxši kxoxong. ke ba
 bušši, xore, re tšwa kac? ba
 P. J. J.

604

K34/82

mpoša tšona.

~~Diputšiša.~~

1. ~~heina la setšaba ke Batubatsa.~~
2. heina la ka mošate^{ke} Mohlabe. Ke
3. Babina-Oklou.
4. heina la Kxoši ke Matše ke Mohlabe.
5. Maina a ~~Dikxoši~~ tše tša xoba di
buša pele xaxwe ke bo:-

Kxoši¹ Sexopane, Kxoši² Mohlabe,
Kxoši³ Matome, Kxoši⁴ NLabanyane,
Kxoši⁵ Maphuphe, Kxoši⁶ Ramoko
Kxoši⁷ Mofumaxadi Mafebole, ~~ke~~
(8) Matše ke, ~~ke~~ yo a ~~ke~~

6. Kxoši Sexopane Motubatsa /
7. O tšwetšwe Tubatsa,
8. heina^a papaxwe xa le tsibyi.
9. he leina^a maxwe.
10. O ile a huduxela ~~Sexodi'kane~~
le xona mo xa Mohlabe.
11. Xa di tšebye R sentwa^{bo} ya Ma^{bowe}
12. ~~Xa di tšebye meditoyaxaxwe.~~
13. Sexopane sa moludi Ehuxi
sella molapang moludi wa
tšwa ka defate.

P. T. O.

604

ya serêto) K34/82

- Hlatollô ke xore oile ahlaba
mokroši, batho ba difate ba tla
ba mokhuša ntwenya Mabowa.
- ~~15. Xa di tsibye mentlo ea e diriteng
12. O be a e puša.~~
- ² 17. E be e fihla Sekxwai le ka
Kxorong le hlakanyanya
Makhukši le Kxorong.
- ~~18. Xa di tsibyi xore obeano
te matla a makatsoxo~~
- ~~19. O be ana le bana bababedi.
Maina a bona ke Mohlabe
te mašumuri~~
- ~~21. O hwile xa na mo xa Mohlabe.~~
- ² 22. Lebikla la xaxwe xa le tsibye
Xabokse, e mpa le batla
le a tsibya.
23. Lebatla le we le ahlakomel-
wa selemo se seng le se
seng, xo ya xo hlabiwa
Kxomo 2/ntso. Xowa šiša,
Xote šekše te baamêla
Kxutši te Kwakuma ku
matlô xa fihla ra fella badi
mo. P.T.O. Ra

604

6

K34/82

Ra re, "Badimo lalane, Badimo
l'alane", byale byule.

~~232. Mephakho ya xaxwe xa e tsibyi
xa xore re be re sahtokomele
xo bušiša~~

~~Mongodi, Hermance Mohlabe,
Bethany Mission,
P. O. of Cato~~

604

K34/82

APR 17 1943

Bethany Mission,

P. O. of Colaco.

7-4-1943.

~~Ditaba tša boxoloxola tša setšaba sa Botubotse.~~

~~Kxosi Mohlabe~~

~~Ka Moraxo xa lehu la Kxosi
Sexopane, ^(mornwa wa xaxwe) ~~Kxosi~~ Mohlabe a
šala a buša. Pušong ya xaxwe
e se xoke xo Kwala te selo, toba
meferefeve.~~

~~Diputlwa.~~

- ~~1. Keina la setšaba ke Mohlabe.~~
- ~~2. Keina la ka mošate Mohlabe.~~
- ~~3. Babina klou.~~
- ~~4. O Eswetšwe ntswaneng.~~
- ~~5. Papaxwe ke sexopane.~~
- ~~6. MMaxwe xa tsibyi.~~
- ~~7. Kxosi e ebe e axile ntswa.
neng.~~
- ~~8. E se ake a khuduxa.~~
- ~~9. Dintwa tše a ditweleng
xa ditšibyi. Xo tsibya feela
ntwa ya Makhema a
fakhwedi. A fenna.~~
- ~~10. Ngwaxa a dulang setulong
P.T.O.~~

mo
ni.

K34/82

Xoile xwa na pula e kxolo/ba/buduša
Mabêlê a mangata.

14. Se vêtô sa xaxwe se re

Mohlabe wa tswele, Mokwala wa
xo kwala Bopedi le Tsakwe.

Hlatshollo. O ile a kwala kxole
ka ba-ku la xore o ile a budiša
Mabêlê a mantši.

~~15. Mehloto e e direxileing mehle
ya pušo ya xaxwe ta e tsibyi.~~

~~16. Kxosi e we o be a e puša.~~

17. Borolo byana ya xaxwe e
be e fihla kxoro le sekwai
le hlaka wong ya kxoro le
Ma khutšwe. O be a buša Mokxotho.

~~18. Xa xo tsibyi xore o be ana le
matla a makatšato.~~

19. Mosadi wa xaxwe xo tsibya
Agwana sebela. Leina la
Papaxwe, le Mmaxwe xa le
tsibye. Le loko la bona ~~Bato~~
e Balobedi. Maxadi a kšwa
xa sebela le xa Popela.

20. O be ana le bana babedi

P. T. O.

604

K34/82

9

(Madome, wa pele,)

~~wa pele Madome le Mašumu.~~

~~keina, la mmebo ke Ngwana sebeta.~~

~~1. O hwile Ntswaneⁿg.~~

~~2. nebitla la xaxwe le a Esibyan.~~

~~2. ne a etelwa, le ya hlokomelwa.~~

~~selemo se seng le se seng.~~

~~ne a boifisa.~~

~~230. Tše dingwe tša xrate xadixona~~

~~mabapi le pušong ya kxošie~~

Moašidišii.

1. Mokešela Maseokama.

2. O kswetšwe kxorong ya Mohlabe.

3. Papaxwe ke Mabatla.

4. Mmaxwe ke Mathšikidi.

5. Motoko waxaxwe ke Madikwa.

6. Tsebó ore o e fdlmane xa

kataxwe xe e be badutš'i

~~Kxobong~~

→ Kxorong

Mongodi
Hermance Mohlabe,
Bethany Mission,
P. O. Ofcolacg.

604

K34/82

Isa Kxosi Madome Mohlabe.

1. Mathomong a xove a dule setulô,
ka moraxo xa lehu la papaxwe,
o ile a fapana le moratho wa
xaxwe Mašumu. Ba baka bokxosi.
Madome o ile a tloxa a ya xa
letswalo aye ke tlabona xa
otla šala wa diKxona.
2. Byale le tšatši la šala la fiša
Kudu. Kxosi Matsangwane Mo-
re^{na} wa Banareng a ya
xa letswalo to mmitša, a
boya le eena.
3. Xa a fihlile a bitša banna ka
moka xove banyakélé. Kromo e
ntšo le nku e ntšo. Byale ba
nyakêla dilô tšerwe, ba difihli-
ša malobe. Aye xo bona xo,
ba ka nyanng mafsika, babang
baxê makuba babang ba bolajê di-
phoôfôlo tšerwe, ba dira byale.
4. Aye byale ke a le tloxela, ke
nyaka xove marapô le mešwala
šwati le krobakanyê felô xo.
P. T. O.

//

604

K34/82

Tee le Kxatlélé ka mafsika.

Yaba wa ba tloxele a fihla
phororong/nokeng e bare^{ng}
ke Seduma.

5. Kamoraxo ta mo a tloxele le
fase le ile la duma, naxa e
fiša, Mosexare thšou e le todimo
xwana pula e kxolo.

6. Kamoraxo ta fao are, Salang,
nna ke boela ta le tswalo, xa
e le mafsika go, leina ke setho
ke setho sa xa mohlabe.

7. Baile ba xana bare aloša pele
a dumela. Ba buduša mabéle
a mangata, ba ba ba aloša.

8. Bare xo ééna, Sepela o tšeya
Mosadi waxaxo o boé. A tloxa
a ya a mokšeya a boya.

9. Yaba ke moko mphetefere le
Mašumu o fedis. A buša.

10. Banareng, batla xo ééna ba
re. Je nyaka xaxaka thoba a bare
ng ke lephatši ka kxomo feéla, xaxere
kele xo dula xo ywana te nyalka

604

K34/82

Xo be ya Mamaka ²arena. A ba
dumela ba nthša kxomo ya pholo.

~~Ke n-oka ditaba tša xaxwe~~

Diputšišo.

7. O tswetšwe nEswane²².

8. Keina la tatakwe ke Mohlabe.

9. Keina la mmaxwe ke ⁹Mgwana Sebela.

Moloko wa xaxwe Balobedi.

10. O be a xile nEswaneng.

11. ~~O ile a ya xa letswato a le noši~~

~~ka ntle le sethšaba.~~

12. Xaxo tsibyi dintwa Lse a dilwelen¹.

13. O ile a xa setho.

14. Sešetō sa xaxwe ke se:

"Moxoši moxoka balimi moxokane

wa badiāna, Ra hlōxō ya nku

moxoši e kxokolaxa le selong ~~badiā~~

badiya batla ka xothexa, Badiya

bomamorei wa nthšana."

15. Hlalōšō, ke xove moleka senthexe

hlōxō ka bloxa le tla šala le dibōna.

~~15. Mehtoto ee e tixiteng mehte~~

~~ya moeena a buša.~~

~~Ke putx e kxolo le kōmētētō.~~

~~P. T. O. 16~~

13

604

K34/82

~~17.~~ O be a epuša.

~~17.~~ Boxolo bya naxa ya taxwe e be
bo xoma ka Sexwai le Kxorong
le hlakanong ya noka ya Makhutši
le Kxorong.

~~18.~~ ~~Xo xo tsibyi xa bo tse xore matla~~
~~a taxwe a be a makatšwa.~~

~~19.~~ Mosadi xo tsibya ka otee.

ke ina Paaxwe Mamorei.

ke ngwana Sebelo.

Moloko wa bona Balobedi.

~~20.~~ Ngwana ^{wa xore ke} o tee, Mtabanyane.

~~21.~~ O hwile Ntswaneng.

~~22.~~ ke bitla la taxwe le a
tsibya.

~~23.~~ Mathomō a selemo le a e tēlwa.

ke ahloko melwa. ke abeufiša.

Molaudiši.

1. Piet ke wele. 2. Paaxwe Mašošo.

3. Mmaxwe Mafediše. 4. O tswets-
we Kxorong ya xa Mamekša.

5. Moloko. Mangana. 6. O fumane
Esebo e ka baka la xore Paaxwe

O ile a tloxa xa Mamekša a tloxa Mohlabe

~~Mango di tlohlabe.~~

504

K34/82

APR 22 1948

Bethany Mission,
P. O. Ofcolaco,

12-4-1943.

Ditaba tša Mongodi. Motantane Hermance
Mohlabe.

1. Ke nna Ngwana wa Kxôro ya Mohlabe.
Ke tswetswe Xona mo xa Mohlabe.
Papa ke Mokaile Mohlabe. Mmaxwe ke
Mokxadi. Ngwana wa Mokxadi wa pele
ke Matšeke, wa bobedi ke Mokaile wa
botšoro ke Maboi, wa bonê ke Matsebe,
wa bohano ke Sepalo, wa botselela ke
Mkwane, le Kxôthwane la bona ke Makha
peng. Mma ke Makxatlako Ngwana
maseokoma. Papaxwe ke Mabuakanye
Maseokoma, Mmaxwe Makomane Mase
okoma ngwana Mašekxwane.
Mototo waka ke nna le dikwa. Ka bonšiši
Madikwa.
2. Byale ke tla thôma xo bolêla ditaba
tše ke diboneng ka mahlô aKa.
3. Ke xotše ke diša dikxomo xa Malome xo
fihlêla ke tloxa ke lexona ke ya xobolla
ke boloditše ke Ramoxolo Matšeke.
Ka moraxo xa mo ke feditše xobolla
ka boya Kxotona ya xešo. Ka sesa di.

K 34/82

- Ša dikxomo ka xobane ke nna Monna.
 Bathôma xore kee sekolong ka xana
 ka xore ke be ke sehloile kudu.
- Bantiya ka thšaba, ka utamu xo fihlêla
 sekolo se etšwa, le nna ka tšee leboti
 ka ngwala le fšika la ka ka lona, ke/moka
 le nna kee nabê xae. Batswadi baka
 ba kxôlwa xore ke tšwa sekolong.
5. Byale xwa fihla le baka la xore
 xa ke utamile, ka fumana diphephe
 tša Mokxwadikxwadi di ngodilwe, ka
 thôma xo di etšiša. Kxopolô ya ka ya
 sokoloxa, ka tsena sekolo xo fihlêla
 ke fetša puku ya botšelela.
 Maxareng a mo ke sa tsena sekolo mo
 xae, le baka la fihla la xore ba bolotšê
 ba ratha bavena.
6. Xo ile xwaba le mphe-refe-re maxareng
 a Banareng le Babina Nâu, ka baka
 la khšêlêkê ya xo tēka naxa. Mohlabe
 are nka be le mpotšê le sa thôma, byak
 nna xa ke tsene mo we tabeng ya
 le na.
7. Banareng bae. xona xaxa le byale ,
 P. T. O.

K34/82

Moroto wa swa, Mohlabe a re, nōxa xa
 e latelwe moleteing wa yōnane, le
 lēba. Batloxa ba ya Keydsdorp xobeta di-
 Taba, batla le lepodisa la re moroto wa
 swa, xa o saphethe mōwe Banareng ba
 bolelang. Yaba Mohlabe o re, xohlwa
 ke šopya ke menwanwa xa ke vate;
 & Ratloxa ra ya ra dula polaseng
 ya Metz ~~ke~~ ka ngwaxa wa ~~1934~~
 1934. Ka ngwaxa wa 1938 ra boēla
 maruping. Banareng batla ka
 bontšhi xo re lwanthša, xa mmōxō
 le marifi a xotšo xa khomišinate
 ya Keydsdorp, xore xomang, le boē-
 lē moraxo polaseng, ka re xo Ra-
 moxolo dilō ka moka ke matlobo a
 dinōxa, hna poēla moraxo xa ke
 Kxone. Ramoxolo a re ke a šitwa
 xo boēla polaseng, ratloxēla mabitla
 a baxoloxolo ba xēšo. A xre bōna
 ba makhukšwē ba boēlē mabitla a
 baxabo sexorwana, re na re ba dudi
 ba naxa e botela byo ka moka. Hna ka
 ēma xare xa lekhotla, ka re, "se se

P. T. O.

K34/82

Ka Kxōnēxang le Kanna la bōna xore
le ka dirang ka rena, xa e le xo boela
moraxo xa re Kxone Banareng.

gō Bate, xolokile, la seke la lema.

Phetolō xa yaka ya ba xōna, xa sele
mo se fihla, va bexa ba dimo. ba
xešo va lema. Batloxa ba ya xo
Khomikinare ya Leydsdorp, ya re xo bōna
Kxale le Kamoha lena Banareng e be
le lema kae?" Bate, "Sexorwana.

A re, Sepelang lo nyaka a lena mašimo.

Ditaba tša fela mo'we.

to Esale xo tloxa mo'we, Sethšaba sa
Banareng le Babinatlou, kwanō xa
e xōna. Ke ~~wa~~ aka tše ke ditsebang.

~~H.M. Moutabe~~

604

K34/82

24 APR 1943

H. Moklabe¹⁸
 Bethany Mission,
 P.O. Ofcolaco,
 N.E. T.V.I.

19-4-43.

Tša Kxoši Ntabanyane.

1. Pušong ya xaxwe, re kwa xove
 e be e le e^o mošoro. Kabaka la
 xove xe baile dingakeng, Mokho a ya
 a tiya ke dingaka, o be a satleme
 ka thapô, o be a hlaba ka lerumô.
 E be e le kxoši ya xonyaka dintwa,
 empa ba we a xoba a balébêla ba
 serate xolwa nae.
2. Tšie e ntši ya fihla, ya ja mabêlé
 ka moka, xwaba le tlala e/kxolo.
 A re, ke sa ya xa sela tlala mphanama
 ke tlaboya ke le ka Tubatse. O ile
 xa le mphanama a hwa. O be a
 na le dita tše dintši. Le Matsoboloko
 Nkona ya xa mašumu, ^{ohwile xona.} ke e na
 mašumu ka noši. Batho ba we, a,
 xoba aile nabo, ka moka ba boya.
3. Monna y^o moywe o ile a boya
 a twele setopo sa kxoši e^owe,
 ya re xe ba fihla dithabeng tša xo
 uka mela xae, a sefihla, a ya xo bexa,
 P.T.O.

604

K 34/82

Xore ke tšwa ke iwele setšapo,
bare, sehae? A-re, ke sefihlile kowa
thabeng, bare, a-ua ke boše-xore
kla se/bōna ka motswane.

4. Bošexa manna^{lo} a klabéxa, a tsoka
a babya kudu. Batla xa ~~géné~~ nabate,
a-rejé, a-rešpa, are, xobōna ke a
ya babya, ke tla-re, ka ke le ka-one,
ka ya, ba modumela.

5. Bolwetši xa byaka ya fōla, afile a
hwa. ke moka setša sa xaxwe kxosi
e la sa setšibye, le xore se xokae?

6. Ke ~~ngoka~~ kxoxa Maxolo xa/re ne
metenabang. nka be-re^e mola a-re ba
? ~~ti~~ Diéma pele xa dišibye.

7. Le kono xe ba nyaka xa bexa mabêlê
a maawa, xe^{ti} tōna dife bexang
é é na, ba ya moaxi ba a dula xōna,
se bešong sa xaxwe babexa sēna.

8. E be ba moxêta ka xore:

ntabanyane wa tšatši la xofiša,
kxosi pudungwa Matena.

kxomoše, mošaxeny la battapadi xa
repo e le mile dinaka Mampokopoka

~~D T M.~~

K34/82

Ke mano a xo Kretla dingwe molala

~~Diputšilo~~

1. O tswetswe Ntswane.

2. Keina la ntakawe ke Madame Mahlabe.

3. Keina la Mmaxwe ke Mamotehi molakoy

4. O be^a xile Ntswane ng. (Mahlakwand)

5. O kele a khudutela Mphanama, Mewe

a xo huakona.

6. Dintwa tše a dweleng xo ditsibye. (xo tsibya ya Moksipi Ntwa.)

7. Xo ditsibye, xo tsiba fela kabele ya motsofha

le tumu

8. Sereto ke, Ntabangane wa tsatsi la

xo fiša, Kxoši pudungwa Marena.

Kxomo ke ele mile manaka Mampokopoko

Kxomo se mošakeng la Haradi xarepa

e le mile dinaka Mampokopoko ke mano

a xo Kretla dingwe molala

Hlatšollô. Ngwaxa a sayate ope anofe

tumu P^{ula}ta ya seke waqya seke

yaqna. Makxoši a mangwe dipelo di

babe ka xore e/be ka khšaba xo

ya xo qēna xo bolêla nae.

15. Mehtolo e direxile mehteng ya

P. T. O.

P.

K34/82

- ~~Pušo xaxwe; ke. Tsie, le tlala. e
menqwe xa e tsibyi.~~
18. O be a e ipuša kanoši.
19. Boxolo bya naxa ya xaxwe bo xomaka
Sexwai le Kxorong xo fihlela hlaka
hong ya Makhutšwe le Kxorong.
18. ~~Xa xo tsibyi xa bokse, feela ka mekxwa
ya xaxwe xo byala, xore obe ana le matla
a kxoksišaxo.~~
19. Basadi ba xaxwe xa ba tsibyi, xo tsibya
feela Mamotebi ~~ma~~ mmala-ntlo.
Ke ngwana Mahlakwana. Ke lona le loko la
xabo. Ngwana wa xaxwe Maphupha.
Ke e na ~~wa~~ a tsibyang feela.
20. O ~~hwile~~ Mphahama? 22. ~~Zebikla la
xaxwe xa le tsibye. Xo tsibya kxo
xo ya xaxwe, le sebešo.~~ senakima.
23. ~~Sebešo sa xaxwe se a etelwa
23a se ya hlokometwa.~~
- 23a. Molaudiši a ve setšaba sa xaxwe
e se ile sa fele ntweng ya
Matsipi Moletše. Baile ba rapa ke
ba matakala, xore ba e xothosa,
byale ba xa matsipi baile ba fetše

P. T. S.

604

K34/82

se sengata, xona mo^gwe ntweny
euwe.

Leina la Molaudiši.

Moshe Masete, Papaxwe^{ke} Sebatana.

Mmaxwe^{ke} Sebako. Otswetšwe^v itswane
ng. Ke babina-zlou. Ke batloxo ba
xa Mohlabe. Moroto^{*} wa xaxwe
ke Matuba.

MAY 26 1948

604

K34/82

H. Mohlabe ²³
 Bethany Mission,
 P. O. Ofcolaco,
 19-5-43.

2. Naxa.Lenane o la Cithaba

Le phatši, Lekhane, Makara, Mokwa-
 še xoba Tapeng la Mokgalabye,
 Molekediwane, Maxokolo, Pitšeng,
 Le fatšeng, Sevebyane, Sephaphong,
 Ngopelle, ~~Mmoleng~~ Mmoleng,
 Ntswelengkedi, Šaleng xoba
 Soto, Boneetšane, Mamodipa,
 Mapyane, Maxotsweng, Lekilela,
 Makolaing, Sedaxadingwe.

Le phatši: Ke thaba e e kileng ya
 reka ke Banareng ka Kxomo, Kabakala
 xove ke thaba ya Makorowa ama
 xolo. Ba divela xo be ya Mphoko ka
 xo o na. Ka moraxo xa mo e rekilwe
 xo ile xwa dula Kxwadiyamotse
 Moxale. Makorowa a ywana a boifiša,
 Xona le dinoxa tše dikxolo mo xo
 ywana. Ba e reka ka xove,
 Le phatši la maseleke se Kobong, se
 bona ke mona le Kxomo Mose na Kxomo
 O hwike a se duma.

24

K34/82

604

Hlalošo ya sona ke xore, motho ya senang kromo a ha setšee mosadi.

Dithaba ya Lekhane. Marareng a ywana le Malexata ba axile setho. ba se axa ka mafsika le mahlare. ka fase xa mafsika xona le mešwalašwati ya kromo lenku. Moxodimo xa ywana motodi wa momela pula yana. Kxale e be to phela dikome. Sereto sa ywana bare, ke Lekhane thaba ya phoko, thaba ya maroti a pula.

Moxotsweng. Ka todimo xo ywana xona le setebe sese botse, Moxo sona e be xa duta ba xa Mongale keina la setebe se we bare ke Matobola. E be e le motho ya tsebexang kudu Mongale Mokangwe. O be aksena ka noši ka kxovong ya Mošate. Xe ba teta bare, Re bo ya Moxotsweng wa mamphela molependi wa xo kxanya xake kxanye

604

K34/82

25

xobona ba ~~dra~~ badie ke mehla mo
kxanye wa Kxale. Re boya Matobola
a maxolo Marota phoka xa ~~ra~~ Mongale
wa Molapong.

Le ba xa Mokxotlo e be ba dula
xona. Byale ba ile ba tloxa ba
ya ~~le~~ pelle xo dula xona. Lehono
ba buša ke ba Maxakala.

Mabitla a bona ba xa Mongale
a xona Mototsweng.

Molekediwane. Moxo ywana tona
le tsela byale, tsela ya tona
xo sepela motho ka otii ka otii
wa thšoxa ke mo ka ke lehu
la xaxo. Mofase xo ywana e be
xo dula ba Mahlakwana. Sethša-
ba se we se tloxile krautsi
le ~~le~~ pelle mo we le hono bare
ke xa Mahlakwana. Byale ditaba
tša ywana xa re ditsebe.

Ba itše xe ba tlo ba e theta
ka thaba ya Maxokolo, bare,
Re boya Maxokolo Matlabatlabong
a bana barepo le Moxosi.

Seraxadingwe. Seraxadingwe
 theteleto thaba ya to šita manaba
 to ethuba. Mo to ywna e be to
 dula MabuaKanye Maseokoma, ke
 bona batibi ba difate xore xe ma
 naba a fihla batle ba sebe ba
 mošata.

Mmoleng. Ke thaba ya bo šianong.
 Koma e ngwe le engwe ba ya
 xona, ba thoma mo fase to ywna,
 to kitima to fihlela xadimo to
 ywna. Baroka ba totšwa melaleng
 o kwa bare thaba ya ta Mohlabé
 e ya hlatšiša, ba bantši ba tiya
 ke dithšokane re ba fete.

Ntswelekxwedi. Xona le lefsika
 le le xolo mo to ywna, mo xave
 xa lona xona le setswantšo sa
 kxwedi.

Dithaba tšedingwe ye noba
 dithaba tša naxa.

604

K34/82

27

Dinoka.Lenaneo la dinoka le dinokana le meetšana.Dinoka

1. Serwai. 2. Morola. 3. Mongwana.
4. Kxorong.

Dinokana.

1. Sedukwi. 2. Serobeng. 3. Mosekeng
4. Seduma. 5. Hlapakarodi. 6. Marotlu.
7. Mphahlaneng. 8. Metsanaphadi.
9. Lefatšeng. 10. Pitšeng.

Meetšana.

1. Mmakana. 2. Ngwelenq. 3. Letlading.
4. Malobe. 5. Mangonyane. 6. Mapyane.
7. Poko. 8. Mamoxobyane. 9. Senwele.
10. Lexaletlwa. 11. Mahulatlou. 12. Mphakan-
- e. 13. Kkwahlaneng. 14. Nakaneng.
15. ~~Mmakana~~ 15. Modubu. 16. ~~LeMakana~~ ^{LeMogonana}

1. Morola ke e khalo xo difeta kamoka.

Batlotš; ba ywana ke tše:

1. Sedukwi. 2. Serobeng. 3. Mosekeng.
4. Seduma. 5. Hlapakarodi. 6. Pitšeng
- le Lefatšeng ke ywana seduma.
- Modihlakana xona ke seduma.

P. T. O.

8. Maxotlo, 9. Ditauy, 10. Malexoto.
Meetsana ya ywana. 1. Mangonyane,
2. Letlading, 3. Mokonana. Meetsana
ya Seduma, ke Lexaletlwa, Mahulatl-
ou, Mphakane.

2. Sexwi. Batlatši ba ywana ke
bo, Metsanaphadi, Senwele, le
Malobe, Noko.

Mongwana. Batlatši ba ywana ke
bo, Mmakana, Neweleng, Nakaneng,
Mamoxobyane, Mphahlaneng, Madubu,
Mapantane.

~~Kor~~ Kxoron. Batlatši ba ywana
ke bo, Mapyane, Kxwahlaneng.
Kawoka xa tšona diella
Bohlabatšatši.

Mathsa Matibi

Šakeny la Badimo.

Ke lona fela le xodimo
xo tšaba ya Šoto. Ke le
lexolo kudu, le bile xa xotse-
bye xore le dirile keng?
le a boifisa, byale bare le
dirile ke badimo le šaka le.

Matšatši: a bo lehone ka roba
pula ya hloketša ka lesane
metsi.

Meboto.

Malexata, Photswana, Maifo, Tapeng
labadika, Rakwale, Dikomaneng,
Moxwaneng, Makhudu, Pitseng,
Matsebe, Serotši, Tsokung,
Matseyadibaka, Mabotana, Matla
paneng, Photwaneng, Maubeng,
Schlwenq, Mokxoropong, Ntswa
neng, Hlotswaneng.

Malexata. Hloxo ya moto o we
e be e le bo Mabatla Maseokoma
le Mahlakwana. Mmoto o ke xotse
ke diša dikxomo to ona. Moto ona
xona leletswai ba re ke tswaing.
xa dipudi di ka timela, e be
re ya re difumana xona.

Photswana ke pholo ya dikxomo.

Maifo. Mmoto o a waila,
motho xa leme moxo ona. Ke xore
mphoko wa xa Mohlabe o mo xo
ywana. Ua lema ka khang

604

K34/82

30

O ya hwa. Byale ba ta Rakxwale
 le ba ile xofihla mo naxeng e
 ba lema. Ba e ntswa le rotse
 le le xolo la to sita banna to ka
 kola. Ba le remaxanya ka selepe
 ba rwala. Ba we ba xofa lona
 ka moka ba hwa. Motse wa bona
 wa thubexa ka bo xare. Xofihle-
 la le le hono.

Rakxwale. Ke mo we ~~Ba~~ ba ta
 Rakxwale baileng, te batsena mo
 naxeng e ba dula xona. Mtona
 ya mmoto o ke Ditsipi Rakxwale.

Dikomaneng. Dikomana tša ta
 Mohlabe e be tibe iwa xona.

Tlapenglabadika: Xona le letlapa
 ba dikana te baile to tsoma
 ba sebolae selo, ba ya ba bina
 ba kitima ba le dikululša, banna
 ba tswere dikxati ba batiya.

Se-rotši. Xa dula Mašalla mo xo
 oma. Hlooxo ya bona ke Selai
 Shuai. Tzokung. E be xo dula
 Sebešeletse Rakxwale. Ke motho

604

K34/82

31

fela. Xana mo we mmoto ona we
 xona le Letsoku. Ba ya ba epa
 ka ditsipi, ba rthela mafika a ma-
 hubedu ke moka bakle ba phahlaka
 nye le mahura a kolobe batlalse
 dibloko tša bona ka ona. Xatlola
 ba sadi, ba tlotshe le ditheho tša
 bona ka ona. Banna xatlola
 dialoxane ke ba tšwa Kameing.
 Matseyadibaka. Ke mo we Ba
 Bakwera ba tsomang xona.
 Mabatana. Ke mmoto wa mafika
 a xathella. Mafika a xona a betli
 wa ka selepe. Lehono ke ara dintlo
 ka ona. Xobe xodula baxa Masu-
 mu. Mbona ya bona ke Maxotša-
 ne Masumu. Ke nna ke dula
 xo ona lehono.
 Matlapaneng. Xona le mmoto a
 baveing ke Moxaudung. Ke mo
 we ba ya ba pyatla pyatla mo-
 xaudu xona. Ke Mafika a
 xo hlatswa ditšwana. Xo dula
 ba xa Masete mo xo yuwa.

604

K34/82

32

Hlooxo ya bona e be e le Phasoku
Mohlabe. Photwaneng. Xobe
xo dula eena Matseke Mohlabe.
Ke be ke sale ngwana more be
re sale mo we.

Ntswaneng. Ba xa Mohlabe baile
xo fihla mo naxeng e badula
xona. Mabitla a bona axo ywana.
E ne le lethako le lentši kudu.
Mašaka a dikxomo le motse ebe
ba axeletse ka lona. Manaba ka
bošixo byo bongwe baile ba fihla,
byale banna baile ba sa dutši
kxorong ba ka mafsika alla bya
le mokxoši wa hlabya, ba ba
thuba ka mafsika, la ba tswa-
ra ka ditsebe. Baile ba bolaya
ka bane. Bona beng ebe ba
tseba xore xe bafihla kakxoro
bare Ntswaneng tsebi ya
dira mpulele, ke moka ba
tšee le bekelo ba bule, xe ba
feletse xo tšena ba ribexe.
E be ba ruile dikxoxo tšee dintši

604

K34/82

33

Tša ba tša roba mmaba o moxolo.
 Zenna ka mahlo ke obone.
 Moxwaneng, Pitšeng, Matsebe,
 Maubeng, Sehlweng, Mokxoropo-
 ng, le Hlotlwane ng ke mafolo-
 ng a dikxomo

Dithekwa.

Sethekwa-sa Maeto, Badimo, Bading-
 wana, Badingwane ng, Makhudu,
 Noko, Moru wa serwi, Moru wa
 Maxotlo, Molapong, Sokare, Marate-
 ng, Moru wa tšwelekwedi,
 Moru wa Mphahane ng, Moru wa
 Mongwana, Mamotwane,
Sethekwa-sa Maeto. Ke mo
 we xonang le mabitla a
 ba xabo.

Badimo. Ke badimo ba xa
 Mohlabe, mabitla a batho ba
 baxolo le ba bapsebexang a
 ka mo xare xa sona.

Badingwana. Ke badimo ba xa
 Mohlabe le ona, feela ona a

604

K34/82

34

dumelwa motha yu mongwe le e
mongwe xo bolokwa xo ona. Empa
ba dudi ba naxa e, ba ba dumelwa xo.

Ba dingwaneng. Ke mo we xo
bolokwa to ba banyana, le xona
xo dumelwa be ng banaxa.

Makhudu. Ke Mabitleng a xa Ma-
hlakwana.

Mammotwane ke moru o moholo
xo feta meru e ka moka.

xo dula dikolobe tšalefoka ka-
xo ona, le dikome, le dinosi,
le dingkwe. Dikxomo nako
ya seleko dixapeletšwa xona.

Molapong. ke ona ke moru ola-
kelang ~~Marateng~~ Mammotwane
ka boxolo. Ona ba o feditše
ka xo tsetha ba dirile Maše-
mo a mantši ka mo xo ona.
Xo xa siwa Makeya, Marotse
le Mabake. Ona le dikolobe tše
dintši nudu le dihswene tse
dikxolo le Lse dinyana. Dilate-
lla mabele, xo ja ona.

Noko ke sethekerwa. Xobe xo phela dinoko tše dintši kxale, lehono di-
chšabile batho xa disale xona.

Moru wa Maxotlo. Ke ona ba limile
Mašime. Noka ya xona xa e saela
kantie le pula, ka tobane batheti-
le mo kraufsi le ywana. E e la
mohla wa pula.

Moru wa Ntswelakwedi. Xona
le tsela ya xo ya Mabulane.
Sokare, Marateng, Mphahlaneng,
Moru wa Mongwana. Ke msa
ya naxe.

Meela

Setswalong, Meela wa šake-
ng la Badimo. Meela wa xa
le Hlabaka, Meela wa Mmole-
ng, Meela wa xa Rakwale,
Meela wa Makhudu.

Setswalong. Dikxomo xa di-
phara ka ona dilibile Mammotwane.

Meela wa šakeny la Badima xa
diphara ka ona dikxomo di-

604

libile Tsokung. Meela wa xale Hlabakha xa diphara ka ona dikxomo dilibile Ntswelekxwedi, le Batho ba phara ka ona xe ba e ya Mabulang.

Meela wa Mmoleng. Xa diphara ka ona dikxomo dilibile Mmoleng.

Meela wa xa Rakxwale. Xa diphara ka ona dilibile Sephaphong.

Meela wa Makhudi. Dikxomo xa diphara ka ona dilibile **M** Motong wa Makoloinq, le Maxokolo.

Methopo.

M Mamoritane, **M** Methopo wa xa Popela, **M** Methopo wa xa Masete, **M** Metho wa xa Raxanya, **M** Mhlakwana. **M** Methopo wa xa Popela le **M** Methopo wa xa Masete le **M** Methopo wa xa Raxanya e mona maborong a nokana e ba re ng ke Ngweleng. **E** a xelešwe ka ma xoya. **E** mmedie wa xu Popela le

wa xa Raxanya, xa epye le xe le
 tšatši le ka fiša byang le byang.
 Wa xa Masete wa pya batla
 xo wa Pópela.

Wa Mamoritane Oxa ke ba xa
 Makokoropo le baxa Morei le ba
 xa Mohlabe le ba xa Mašumu.
 Ba o ayeletše ka lexova, ba xa-
 šitše dipanana le moba. Xa o-
 pye le xe letšatši le fiša.

Mohlakwana. Ke hlakase byale
 Mohlakwana a epa a dira mothopo
 a xa ša dihlaye ka matheko xo
 ona. O bile o le mile le serapa
 kraufi le ona, o tšheletša
 ka ona. Zeela xe le tšatši
 le ka fiša ka matla, wa-
 pya.

Onaxana.

Mohume, Sekheše, Mahlamelong,
 Saleng, Kxorong.

Mohume. Mohume ke naxa ya
 mobu o mohubedu. Ke naxana ya
 xorata ke meropa kudu.

K34/82 38*

604

Ntona ya xona ke Mabatla Maseo-
koma. Makšatšing a ba le hona me
repa e xobuxile.

Mahlomelong. Ntona ya xona e be
e le Mašumu xofihlela Mabotana.
Sekxweše Ntona ya xona ke
le Metsane. Eena o be a
dumeletšwe le xotiya koma.
Zeela dihlahle ka moka atliša
Mošata ba mofe se we e leng
sa xaxwe.

Saleng le Krorong. E be di
buša ke Ntona ka tee, ke
Makwale Šadi.

Ends 604